

קובץ

האור לחיים

שנה שלישית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ויצא תשפ"א

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	
17:44	17:12	16:21 *	י-ם
17:40	17:08	16:17	ת"א
17:40	17:08	16:17	חיפה
17:44	17:12	16:21	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 16:01

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת ויצא תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר"ך" - חומש בראשית

1 מה קודם למה - לימוד תורה או לישא אישה?

פניני אור החיים הקדוש:

5 יש לך ניסיון?

פרשה למעשה:

7 הממון - אמצעי להשגת רוחניות

10 צוואתו של המיליארדר סטיב ג'ובס

12 מתיקות התורה, מלימוד מוסר אחד

15 מידותיו של יעקב אבינו - איש האמת

18 הרב דב מאיר רובמן זצ"ל - על דמותו הנפלאה

שלום בביתך:

23 אהבה אמיתית - מהי?

מה קודם למה - לימוד תורה או לישא אישה?

ויעסוק בתורה? כלומר, אם יש עליו עול של פרנסת הבית, כיצד יוכל לעסוק בתורה? ולכן תחילה ילמד תורה ואחר כך ישא אישה.

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה
(בראשית כה, י).

לכאורה, די היה לומר "וילך חרנה", ומדוע אמרה התורה גם "ויצא יעקב מבאר שבע?"

הגיע אלי אברך,
מתמיד גדול,
שלמד בעבר
אצלנו בישיבה.
[קודם שהגיע
ללמוד בישיבה,
הוא למד
הנדסאות].

אותו האברך עבר
ללמוד בכולל
במקום אחר,
ששם משלמים
בחודש אלף
שמונה מאות
ש"ח, וגם לאשתו
יש מקום עבודה, בה היא מקבלת
משכורת קטנה, אך הכסף אינו מספיק
למחייתם.

*"היו שני שלבים בהליכתו
של יעקב. תחילה - "ויצא
יעקב מבאר שבע", כדי
להגיע לחרן לשאת אישה.
אבל מאחר ואליפז נטל את
כל כספו, הלך יעקב לבית
מדרשם של שם ועבר כדי
ללמוד תורה, ורק לאחר מכן
- "וילך חרנה" -*

אלא היו כאן שתי
יציאות, שני דברים
נפרדים.

הגמרא (קידושין כט
ע"ב) דנה מה קודם
למה, האם עדיף
קודם ללמוד תורה
ואחר כך לישא
אישה, או שעדיף
קודם לישא אישה
ואחר כך ללמוד
תורה.

ומשיבה הגמרא:
"אמר רב יהודה
אמר שמואל:

הלכה - נושא אישה ואחר כך ילמוד
תורה. רבי יוחנן אמר: ריחיים בצווארו

הוא בא לשאול אותי האם לצאת לעבוד מעט, כדי שיוכל לפרנס את משפחתו...

וכי מה יכולתי לומר לו? הגמרא הרי אומרת "ריחיים על צווארו ויעסוק בתורה"? [אומנם יש הקוראים את הגמרא הזאת בניחותא, היינו - "ריחיים על צווארו" ועם כל זאת, על אף כל הקושי - "יעסוק בתורה"...]

ומסיימת הגמרא ואומרת: "ולא פליגי, הא לן והא להו". כלומר, אין זו מחלוקת, אלא יש הבדל בין אנשי ארץ ישראל לבין אנשי בבל.

רבינו תם שם בתוספות מבאר כי בני בבל היו עניים, ואם היו נושאים תחילה אישה, היו צריכים לפרנסה ולא היו יכולים ללמוד תורה, לכן עדיף שתחילה ילמדו תורה ואחר כך ישאו אישה.

לעומתם בני ארץ ישראל היו עשירים ויכלו ללמוד ללא הפרעה, לכן בוודאי עדיף שתחילה ישאו אישה, כדי שילמדו תורה בטהרה.

יעקב אבינו יצא בשליחות הוריו לחרן להתחתן, ובהכירם את חמדת הממון של לבן, נתנו בידיו כסף וזהב לרוב. אם כן, צריך היה יעקב אבינו קודם להגיע לחרן ולהתחתן, ורק לאחר מכן להמשיך וללמוד באין מפריע, שהרי יש לו כסף די והותר.

אלא שבדרכו - כך מספרים חז"ל (הובא ברש"י בראשית כט, יא) - אליפז, בנו של עשו, רדף אחריו בשליחות אביו להורגו, ויעקב אבינו מסר לו את כל כספו, כדי שיוכל לומר לאביו שביצע את שליחותו, שהרי "עני חשוב כמת" (נדרים סד ע"ב).

כיון שנתר יעקב אבינו ללא רכוש, שוב לא יכול היה ללכת לחרן ולהינשא, כי "ריחיים בצווארו ויעסוק בתורה"? לכן נטמן בישיבת שם ועבר ארבע-עשרה שנה ולמד בהתמדה, ורק לאחר מכן הלך לחרן לישא אישה.

נמצא, כי היו שני שלבים בהליכתו של יעקב. תחילה - "ויצא יעקב מבאר שבע", כדי להגיע לחרן לשאת אישה. אבל מאחר ואליפז נטל את כל כספו,

כאשר הציעו לסטייפלר את השידוך, הוא היה צריך לנסוע ברכבת, כארבע שעות נסיעה. סדר הלימוד שלו היה ללמוד ברציפות יום ולילה ויום, שלושים ושש שעות, לאחר מכן לישון כמה שעות ושוב לחזור וללמוד. כיון שהוצרך לנסוע ברכבת, עשה הסטייפלר חשבון שילמד ארבעים ושמונה שעות ברציפות ולאחר מכן יוכל לישון ברכבת.

אלא שכאשר עלה לרכבת, הוא ראה שהמושבים שם מרופדים והיה לו חשש שמא יש בהם שעטנז, לכן נשאר לעמוד כל הנסיעה. כך שכאשר הגיע למחוז חפצו, היה זה לאחר שלא ישן חמשים ושתיים שעות!

לפני הפגישה, הוא ביקש שיאפשרו לו לישון מעט, אבל גם לאחר השינה הקצרה, הוא הגיע לפגישה כשהוא עייף ורצוץ, ובמהלכה נרדם מדי פעם...

ואם לא די בכך, גם שמיעתו היתה לקויה. הסיבה לכך, כיון שהוא גויס לצבא הרוסי ושם הוצב באחד מלילות שבת בעמדת שמירה. היה זה בקור

הלך יעקב לבית מדרשם של שם ועבר כדי ללמוד תורה, ורק לאחר מכן - "וילך חרנה".

כאמור, יעקב אבינו למד ארבע עשרה שנה ללא הפסקה, עד שחז"ל אומרים (בראשית רבה סח, יא) על הפסוק "וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא": "באותו מקום שכב אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה".

אם רוצים אנו לקבל מושגים, על התמדה בתורה, ראינו בדורנו את הסטייפלר זצ"ל, גיסו של מרן ה"חזון איש" זצ"ל.

משפחת קרליץ, משפחתו של ה"חזון איש", היתה מהמשפחות החשובות ביותר בקוסובה, עיר הולדתו.

כאשר הגיעה אחותו לפרקה, חיפש לה ה"חזון איש" חתן, והגיע אליו שמעו של תלמיד חכם מופלג, ושמו רבי יעקב ישראל קניבסקי. באותם ימים הוא כבר הוציא קונטרס תורני, וממנו ראה ה"חזון איש" את גדלותו בתורה.

בירר ה"חזון איש" את העניין ואמר לאחותו: "הסיבה שהוא נרדם במהלך הפגישה, היא בגלל יראת השמים המיוחדת שלו, שנמנע מלישון בדרך מחשש שעטנו. ובעניין השמיעה, אכן הוא לא שומע טוב, אבל אני מבטיח לך שכל העולם ישמעו ממנו!"

זה היה הסטייפלר זצ"ל, קודש הקודשים!

סיפר לי הרב שלמה סאלם הי"ו, שהיה לו חבר רחוק משמירת תורה ומצוות, איש עסקים גדול. והוא לקח אותו אל הסטייפלר כדי לקבל ברכתו, בתקווה שהדבר יחזקו לשמור תורה ומצוות.

כאשר הגיש הלה את הפתק לסטייפלר כדי שיברכו, הוא החל לצעוק עליו ואמר בתקיפות: "אתה רוצה לקבל ברכה? הרי אתה מחלל

שבת בפרהסיא ודינך כגוי גמור!"

האיש הזה נכנס לסטייפלר עם כיפה על ראשו, אבל מתוך הפתק שכתב, ראה הסטייפלר ברוח קודשו, כי הלה

מחלל שבת!

הרוסי, כאשר הטמפרטורה בחוץ היתה הרבה מתחת לאפס. לא היה לכל חייל מעיל חורפי, אלא מי שיצא לשמירה קיבל מעיל חם, כדי שיוכל לשרוד בקור. כאשר הגיע תורו של הסטייפלר לצאת לשמירה בליל שבת, הוא גילה כי החייל שהיה לפניו תלה את המעיל על עץ סמוך. ההלכה אומרת (שו"ע אורח חיים סימן שלו) שבשבת אסור להשתמש באילן, הן לתלות עליו דבר מה והן להוריד ממנו. אומנם היה זה חשש של פיקוח נפש, אבל הסטייפלר עשה חשבון שאין זה פיקוח נפש מידי, שהרי אפשר לשרוד כמה דקות בלי מעיל. וכך העביר את כל הלילה בלי מעיל, כאשר הוא מזיז את גופו כל הזמן כדי להתחמם. אבל את האוזניים אי אפשר להזיז, ומהקור הנורא נפגעה שמיעתו.

כאשר הסתיימה הפגישה, סיפרה אחות ה"חזון איש" על הבחור המיועד, שבמהלך הפגישה נרדם כמה פעמים, וגם כאשר היה ער, בקושי שמע את מה שאמרה.

שלמה.

לאחר שנה נכנס שוב אל הסטייפלר, והפעם מעוטר זקן, כאשר הוא שומר מצוות בשלמות, וכשראהו הסטייפלר אמר לו: "אתה ראוי לברכה גדולה!"... כך היתה רוח קודשם של הצדיקים.

הרב סאלם חשב שלאחר נזיפה שכזו, בוודאי יתנתק אותו עשיר לחלוטין משמירת תורה ומצוות, אך השפעת נזיפתו של הסטייפלר היתה הפוכה. לאחר ששמע מפי קודשו כי דינו כגוי גמור, קיבל עליו לחזור בתשובה

פניני אור החיים הקדוש

יש לך ניסיון?

חזו"ל אומרים כי האבות הקדושים הם 'מרכבה לשכינה', כלומר, הם אלו הגורמים לשכינה שתשרה בעולם, ולפיכך אומרים על אדם גדול ש'שרתה עליו שכינה', כי הוא זה הגורם להשראת השכינה בבריאיה.

למרכבת השכינה יש ארבע רגליים, והם האבות הקדושים ודוד המלך, ועל זאת אומר ה"אור החיים" הקדוש שיעקב אבינו היה הרגל הרביעית של המרכבה, והוא העיקר, כי כסא שיש

וְהָיָה ה' נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֲבִיךָ וְאֵלֵיךָ יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה שׁוֹב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעַךָ (בראשית כה, יג).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"ידמוז גם על יעקב, על דרך אומרים ז"ל (בראשית רבה מו, ו): האבות הם מרכבה לשכינה, ולהיות שהוא רגל רביעי יאמר בדיוק 'ניצב עליו' יותר מעל אברהם ויצחק, כי הוא עיקר העמדת הכסא".

שלמה.

העמידה בניסיונות - זה תפקיד האדם
בבריאה. כל אחד נמצא בתוך
משפחה, בין קרובים וידידים, ועליו
להתנהל איתם בטוב טעם, בשכל
ובדעת, ולא להיות מושפע מהם
לרעה. כל הכוחות שיש לנו לעמוד
בניסיון, הם מכח העמידה בניסיון של
יעקב אבינו. את הכח הזה הוא השריש
בשבטים הקדושים, ובלעדיו לא היה
לנו כל את הכח לעמוד בניסיונות.

לכן נחשב יעקב אבינו הרגל המעמידה
של המרכבה הקדושה, והוא כדברי
ה"אור החיים" הקדוש - הרגל
העיקרית, כי הוא זה שהנחיל לצאצאיו
לדורות עולם את הכח לעמוד
בניסיונות. כל אחד ואחד מאיתנו
מתמודד כל הזמן עם קשיים וניסיונות,
ורק בזכותו של יעקב אבינו, יש לנו את
היכולת לעמוד בהם ולהצליח.

לו רק שלוש רגליים אינו יכול לעמוד
יציב, והרגל הרביעית היא זו
המעמידתו, ומאחר ויעקב היה הרגל
הרביעית של המרכבה, לכן הוא נחשב
כעיקר העמדת כסא השכינה.

אם נתבונן על הנהגת יעקב אבינו
בבריאה, נוכל להבין את תפקידו
העיקרי. כל חייו הוא נאלץ להתמודד
עם ניסיונות קשים. עשרים שנה
התגורר בבית לבן, אותו רשע מרושע,
כל כולו תאוות הממון ורמאות. כלפי
חוץ הציג עצמו כאדם הישר ביותר
בעולם, אך הוא היה הרמאי הגדול
מכולם. את בתו שהבטיח להשיא
ליעקב, החליף בבת אחרת. את כל
אנשי העיר הוא 'גייס' שיסייעו לו
ברמאות, וכולם ידעו שאסור
'להתעסק' איתו כי הוא אדם מסוכן.
ובתוך הבית הזה, התגורר יעקב אבינו
עשרים שנה, ונותר הוא שלם ומיטתו

הממון - אמצעי להשגת רוחניות

לא בא לעולם כדי לצבור עוד ועוד הון ועושר, שלא יועילו לו מאומה בהגיע יומו, "כִּי לֹא בְּמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל" (תהלים מט, יח).

רק מי שמבין את תכלית החיים האמתית יכול לנדוד "וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עֵשֶׂר אֲעֻשְׂנֵנוּ לְךָ" ולדעת שהכסף משמש אמצעי להשגת מטרות רוחניות, גבוהות ונעלות.

בספר "נחלת אבות" (דרוש קצא) מספר הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל מעשה שאירע לפני כמאתיים וחמישים שנה בדמשק:

בעיר התגורר יהודי עשיר בשם יעקב שיזבי, שהתפרנס ממסחר באבנים טובות ומרגליות. הוא נחל הצלחה רבה בעסקיו. סחורתו התפרסמה כמשובחת ויקרה ביותר, וכל עשירי האזור היו באים לסחור איתו ולקנות ממנו את האבנים היקרות.

הממון - אמצעי להשגת רוחניות

וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עֵשֶׂר אֲעֻשְׂנֵנוּ לְךָ
(בראשית כח, כב).

מתוך נדרו של יעקב אנו למדים לימוד חשוב בנוגע לכל תכלית חיינו בעולם, תכלית אליה צריכה נפשנו להיות נכספת בכל עת.

יעקב אבינו מלמד אותנו שאין לעולם הזה כל ערך אמיתי, ואין בו כל מטרה בפני עצמה. העולם הזה מְשִׁימָשׁ כמקום בו יש באפשרותנו לקנות קניינים רוחניים, ולהעפיל גבוה מעל גבוה. זוהי מטרת החיים ולהשגת המטרה הזאת עלינו לשאוף.

כדי לחיות - צריך כסף! זוהי עובדה ברורה שאין עליה עוררין. השאלה היא: מה בן אדם עושה עם הכסף הזה שהוא מרוויח? אם צוברו לעצמו, ולא דואג להפריש ממנו לצדקה, לסייע לנצרכים ולתמוך בלומדי תורה - הריהו מפספס את מטרת החיים. הוא

את מי שהוא חפץ.

יעקב היה נוהג לעקוץ את משה: תראה את הַצִּלְחָתִי הכבירה. בבעלותי רכוש רב, וְלָךְ אֵין אפילו דירה בבעלותך, ואתה נאלץ לשכור ממני דירה למגורים. ולעומתו השיב משה: השמחה שלך היא להרבות עושר, ואילו השמחה שלי היא להרבות בצדקות וחסדים.

והנה, ביום מן הימים, נגנב מארמון המלך ארגז עם יהלומים מובחרים. שוטרי המלך וחייליו שהופקדו על המשימה למצוא את הגנב נחלו כישלון חרוץ. המלך הבטיח סכומי כסף גבוהים במיוחד למי שיצליח להביא מידע שיוביל ללכידתו של הגנב, אך כל קצה חוט לא נמצא, "וַיֵּלְאוּ לְמִצְאָה הַפֶּתַח" (בראשית יט, יא).

ואז הגה המלך רעיון: הרי בוודאי הגנב מכר את היהלומים למי שמתעסק במסחר באבנים טובות. אתחפש כאחד מפשרי העם, אעשה עצמי כחרש אילם, אשר לא פותח פיו, וארחרח בין סוחריהלומים, אולי

אולם, לעשות צדקות וחסדים עם ממנו העצום - 'מאן דכר שמיה', בשום פנים ואופן. הוא לא הסכים להכניס איש לביתו, לא משרתים ולא אורחים, משום שלא רצה שאנשים יִדְעוּ עליו ועל עושרו. וכך חי לעצמו, בדיסקרטיות מוחלטת, בצמצום, מבלי ליהנות אחרים מנכסיו. והיו, הוא ואשתו, ממש בבחינת "אַפְרִי לֵב הָרְחוּקִים מְצַדָּקָה" (ישעיהו מו, יב).

בבעלותו של אותו עשיר היו מספר דירות, ואת אחת מהן השכיר ליהודי בשם משה מזרחי, שגם הוא עסק במסחר ביהלומים ובאבנים טובות.

משה מזרחי היה היפוכו הגמור של יעקב שיזבי. הוא חי ברווח ולא בצמצום, למען אחרים ולא רק לעצמו. דרך קבע היו סועדים על שולחנו אורחים, והוא היה מארחם בלב שמח ובנפש חפצה.

הדבר חרה למר יעקב. והוא דרש בכל תוקף ממר משה לחדול ממנהגו. משה טען כי שכר את הדירה כדת וכדין, וזכותו המלאה לארח בדירה

יתחדש דְבַר מה.

הוא הלך לבית הכנסת, שם פגשו משה מזרחי, וְכִהְיֶהְגֵּלוֹ בְּקוֹדֶשׁ הַזְמִינוּ לְהִתְאַרַח בְּבֵיתוֹ, לְסֻעוֹד וּלְנוּחַ.

והנה, בדיוק באותו זמן, הוא שומע את קולו של יעקב שיזבי בוקע מעברו השני של הקיר - שהפריד בין שתי הדירות - אומר לאשתו: קניתי מהמשרתת שבארמון המלוכה את ארגז היהלומים של המלך. שמעתי כי נערכים חיפושים נרחבים אחר הגנב, ואני מפחד מאד שְׁיִגְלוּ אוֹתוֹ אֲצִלִּי. כדאי שנחביא אותו במחסן העצים שהשכרתי למשה מזרחי ביחד עם הדירה.

כדרכם בקודש משה ואשתו אירחו בכבוד גדול את האורח, ואף ציידו אותו בסלעם מצרכים בצאתו מביתם.

מיד עם שובו לארמונו ציווה המלך לבחירי שוטריו וחייליו לפשוט על ביתו של משה מזרחי, כשהוא (המלך), יוצא בראשם.

"פתח מיד את מחסן העצים שבבעלותך!", ציוו עליו בתקיפות.

"אכן יש מחסן כזה", השיב כשכולו רועד מפחד, "אולם יש בו רק עצים".
"קרא מיד לבעל הבית ולאשתו!".
יעקב ואשתו התייצבו לפני המלך, שציווה עליהם.

"פתחו מיד את מחסן העצים".
"השכרנו אותו למשה. המפתחות אצלו".

"פתחו מיד!" הרעים המלך בקולו.
המשרתת זומנה בבהילות: "למי מכרת את הארגז?"
"למשה מזרחי".

"היזהרי! למי מכרת את הארגז?"

"ליעקב שיזבי", הודתה. "הוא שהורה לי להשיב שמכרתי אותו למשה מזרחי, אם אֶשְׁאַל".

לבסוף, המשרתת נידונה לתלייה, יעקב שיזבי ואשתו נשלחו למאסר עולם, כשכל נכסיו הולאמו למלכות. את משה מזרחי, ובני משפחתו, הזמינו לארמון, שם הוציא המלך את הסל עם המצרכים שמשה ואשתו

יעקב שיזבי עובר אליהם!

או אז התגלה הדבר, יעקב שחי רק לעצמו - נשאר בסופו של דבר בלי כלום, ומשה שחי למען אחרים - הוא זה שיצא מְרוּוח.

כיבדו בהם את המלך ביציאתו מביתם.

הם היו המומים... אך בזה לא תמה תדהמתם! היא התעצמה שבעתיים כשהמלך נתן בידם שטר, כתוב וחתום, שחלק נכבד מרכושו של

צוואתו של המיליארדר סטיב ג'ובס

באפשרותנו לקנות קניינים רוחניים, ולהעפיל גבוה מעל גבוה. זוהי מטרת החיים ולהשגת המטרה הזאת עלינו לשאוף.

סטיב ג'ובס, בעליה של חברת המחשבים הגדולה 'אפל', השאיר ירושה בסך שבעה מיליארד דולר. לפני מותו הוא כתב צוואה מעוררת לכל העולם, ממש "תחת התפוח עזרתיך". וכך כתב:

"הגעתי לפסגת ההצלחה בעולם

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי עשיר אעשירנו לך (בראשית כה, כב).

יעקב אבינו מלמד אותנו שאין לעולם הזה כל ערך אמיתי - וכל תכלית של זה העולם היא לזכות לחיי העולם הבא, וכמאמר התנא באבות (ד, טז): 'רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור, כדי שתכנס לטרקלין'.

העולם הזה מְשִׁימֵשׁ כמקום בו יש

יכול לקחת איתי. אוכל לקחת איתי אך ורק את הזיכרונות שנוצרו על ידי האהבה שאהבתי את הבריות, את החסדים ואת האנשים.

זהו העושר האמיתי שילך אחרים לכל מקום, ילווה אתכם, וייתן לכם את החוזק והאור להם אתם זקוקים בכדי להמשיך הלאה.

האהבה הזו יכולה לעבור כל מרחק, אין לה גבול. היא מגיעה לכל מקום ולכל גובה שתחפצו. הכל מונח בידכם - בלבבכם."

כך כותב המיליארדר - סטיב!

והוא ממשיך וכותב:

"אתה יכול להעסיק בני אדם שיעשו פעולות עבורך. באפשרותך גם לשלוח מי שירוויח כסף עבורך. אך לא תמצא מי שיסבול את כאבך ויישא את המחלה במקומך.

דברים חומריים שהלכו לאיבוד ניתן למוצאם, אך יש דבר אחד שלא ניתן למצאו לאחר שאבד, והוא: החיים!

אלוקים נתן לך את החיים במתנה.

העסקים. אבל ברגע זה, בו שוכב אני על ערש דווי, כל העושר, ההנאות, ומה שהתגאיתי בו כל כך - מחוירים ונהפכים להיות חסרי משמעות אל מול המוות המתקרב ובא.

מתוך החשיכה אני מבחין באורותיהם הירוקים של מכוונות ההנשמה, שומע את הזמזום הַמְּכַנֵּי שהם מפיקים, ויכול להרגיש שמלאך המוות מתקרב.

למרות שהעושר הפך להיות אצלי עובדה גמורה, והתרגלתי למציאות הזאת, הגעתי להכרה שעל האדם לרדוף אחר דברים אחרים, שהם חשובים יותר מהעושר! אולי מערכת יחסים. אולי קצת אומנות. אולי חלום ילדות...

הרדיפה האין סופית אחר העושר לא תעשה דבר חוץ מלהפוך אתכם למעוותים לא יכולים לתיקון כמוני.

אלוקים נתן לנו את החושים בכדי שנוכל להרגיש את האהבה היוצאת מן הלב, לא את האשליות והעושר.

את העושר שצברתי במהלך חיי איני

זוהי, כאמור, צוואה של גוי מיליארדר, שהלך מן העולם ולא לקח איתו מאומה! אבל כולנו כן יכולים לקחת: "וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה" (ישעיהו נח, ח).

"וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹא יִהְיֶה" (במדבר ה, י). רק "קדשיו" - מה שאדם מפריש לצדקה - נשאר שלו. את זה הוא נושא עימו לְנֶצַח!

את המסר הזה לימדנו יעקב אבינו בְּנֶדֶר שְׁנֹדֶר: "וְכָל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עֲשֵׂר אֲעִשְׂרֶנּוּ לָךְ".

כאשר אדם נכנס לחדר ניתוחים הוא מבין שישנו ספר אחד שאותו לא סיים לקרוא: ספר החיים. אולי יישארו לו עוד כמה דפים, אולי שנה, אולי שנתיים, עשר או עשרים - לא מְשֻׁנָּה באיזה שלב של החיים אתם נמצאים - בבוא היום ירד המסך.

תכירו אהבה לבני משפחתכם. אָהֲבוּ את בני זוגכם. אָהֲבוּ את חבריכם. התייחסו יפה אל עצמכם ומצאו בלבבכם מקום גם לאחרים".

מתיקות התורה, מלימוד מוסר אחד

בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה".

לאחר שקיבל יעקב את הברכות מיצחק, נאלץ לברוח מבית אביו, כיון שעשו ביקש להורגו. היכן יכול יעקב אבינו להתחבא מפני אחיו, ולהיות

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיְלֶן נֶשֶׁם פִּי בְּאֵי הַשָּׁמַיִם וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאֵשׁוֹתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (בראשית כח, יא).

על המילים "וישכב במקום ההוא" כתב רש"י: "לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששימש

בצעירותו הוא למד בישיבת "בית יוסף" נובהרדוק בעיר ביאליסטוק, בראשה עמד רבי אברהם יפהן זצ"ל. בבית המדרש בעיר, ישב יהודי זקן, שלמד יומם ולילה בהתמדה. הוא לא יצא מבית המדרש, את האוכל היו מביאים לו לשם, וכאשר היה עייף, היה מניח את ראשו ונרדם במקום. רק לקראת שבת היה יוצא לביתו מבית המדרש.

כאמור, הוא היה לומד ללא הפסקה, ולא ניתן היה לדבר איתו כלל. רק כאשר היו מביאים לו אוכל, היה קם ממקומו ללכת ליטול ידיים, ואז באחת ההזדמנויות, שאלוהו הבחורים מהיכן הוא קיבל את החשק הזה ללמוד תורה בהתמדה כה מופלאה.

אמר להם הזקן: "נערים חביבים, בואו ואספר לכם. בצעירותי למדתי בישיבת וולוז'ין, הייתי בחור מוכשר מאוד, אבל לא היה לי הרבה חשק ללמוד. הייתי לומד את הגמרא מהר, מבין את מה שכתוב ולאחר מכן יושב ומתבטל ומדבר עם בחורים שישבו

בטוח שעשו לא יגיע לשם? רק בישיבת שם ועבר. כאשר הוא לומד תורה - אין עשו יכול לפגוע בו, כמו שאמר יצחק אבינו בדברי ברכתו ליעקב, שכאשר "הקול קול יעקב", אזי אין "הידיים ידי עשו".

יעקב שהה שם ארבע עשרה שנה, ובכל אותן שנים לא שכב לישון בלילה.

הגמרא (נדרים טו ע"א) אומרת, שאם אדם נודר נדר שלא לישון שלושה ימים - מלקים אותו וישן לאלתר, כיון שאין מציאות שאדם יוכל שלא לישון שלושה ימים רצופים.

לכן ברור הדבר שיעקב אבינו ישן באותן שנים שהיה בבית מדרשם של שם ועבר, אבל הוא לא נשכב במיטה לישון. הוא ישב ולמד ברציפות, ללא הפסקה, ונרדם כאשר הוא יושב ליד השולחן, וזאת כאמור כדי להיות בטוח שידיו של עשו לא תוכלנה להשיגו.

ראיתי בענין זה סיפור מיוחד שסיפר הדרשן רבי יעקב גלינסקי זצ"ל:

לצדי.

עם השכינה, ואז החלטתי שיותר אינני מבטל את הלימוד עם הקב"ה. קיבלתי מתיקות בתורה, עד שאינני יכול להפסיק מלימוד אפילו לרגע אחד. ומאז שאשתי נפטרה, אינני עוזב את בית המדרש כל השבוע, ורק בשבת ילדיי באים לקחת אותי אליהם".

כאשר אדם מרגיש את מתיקות התורה, הוא לא יכול לעזוב את הלימוד אפילו לרגע. הרי כך אומר ה"אור החיים" הקדוש (דברים כו, יא): "אם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם".

לא כל אחד זוכה למעלה זו, אבל עלינו להתפלל שהקב"ה יזכנו לחוש את מתיקות התורה.

"יום אחד ניגש אלי ראש הישיבה ואמר לי: 'המשנה באבות (ג, ב) אומרת: 'מִנֵּין שְׂאֵפְלוּ אֶחָד שְׂיוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ שֶׁכֶּר? שְׂנַאֲמַר (איכה ג, ב): 'יֹשֵׁב בְּדָר וְיָדָם כִּי נָטַל עָלָיו'. הרי שאפילו אחד שלומד תורה, הקב"ה יושב ולומד איתו ונותן לו שכר על כך. ואם שניים לומדים תורה, אומרת שם המשנה שהשכינה שרויה ביניהם. והנה בעת שאינך לומד - הנך מסלק את השכינה, וכאשר אתה מבטל מלימוד את היושבים לידך, הנך מסלק את השכינה גם מביניהם. איזה צער אתה גורם לקב"ה ואיזה נזק אתה גורם לעצמך, כאשר אתה יכול ללמוד עם השכינה ואינך עושה זאת!"

"לאחר ששמעתי את דברי ראש הישיבה, הבנתי בפעם הראשונה, שכאשר אני לומד תורה הריני יושב

מידותיו של יעקב אבינו - איש האמת

- שאינו שלי.

פִּי מְשִׁשֶׁת אֶת פֶּלַי מֵה מְצַאֵת מִפֶּלַי
פֶּלַי בֵּיתְךָ (בראשית לא, לו).

נקודה נוספת ניתן ללמוד משהותו של יעקב בבית לבן והיא:

במשך עשרים שנה לבן מרמה את יעקב על כל צעד ושעל. הוא מחליף את לאה ברחל, מחליף את משכורתו של יעקב עשרת מונים - מאה פעמים.

פעמיים - שלוש בן אדם, אולי, יכול עוד לסבול שמרמים אותו. אבל מאה פעמים? באופן טבעי אדם מתפוצץ מדבר כזה.

והנה, במשך כל התקופה שיעקב נמצא בביתו של לבן לא מצאנו שהתורה מספרת ולו על מילה אחת קטנה שיעקב התבטא כלפי לבן! הוא לא מתלהם, לא מתלונן, לא בא בטענות כלפיו!

זאת משום שליעקב אבינו היתה הכרת הטוב כלפי לבן: עם כל הרמאויות שלו, עם כל זה שניסה

אדם גר בבית חותנו עשרים שנה. הוא חי שם עם נשיו וילדיו - בנותיו ונכדיו של חותנו, בעל הבית. אך טבעי הוא שהחתן, הבנות, או מי מהנכדים, ייקח - במשך כל התקופה הארוכה הזאת - איזשהו כלי קטן...

אבל יעקב אבינו אומר ללבן בצורה נחרצת: לא לקחתי ממך אפילו כלי אחד קטן מכלי ביתך!

משום שזוהי מידתו של יעקב - איש אמת. נקי כפיים. "תִּתֶּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב" (מיכה ז, כ).

הרבה פעמים אדם מורה לעצמו היתר ליטול דברים קטנים ממקום העבודה, מבני משפחה, וכדומה. "אני עובד כאן כבר שנים. מותר לי"...

לא כך היא מידתו של איש אמת! יעקב אבינו מלמד אותנו שיש להיזהר מכל סרך של נטילת דבר - ולו הקטן ביותר

הרב נעתר לבקשתה ואמר: "בע"ה בוודאי שכך אעשה. דבר זה אכן בידי לקיים".

אך האישה לא הסתפקה בכך: "הרב ימחל לי שאני קצת מתחצפת! אני רוצה שזה יהיה בטוח יותר. שיהיה לי משהו ביד".

היא הושיטה לו דף קטן וביקשה: "שהרב יכתוב לי כאן את הבטחתו".

והרב מפוניבז' נעתר לבקשתה וכתב לה את ההבטחה על הדף.

כזו היתה מידת הכרת הטוב אצל הצדיקים.

כעבור חמש עשרה שנים הילד משווייץ הגיע להתקבל לשיבת פוניבז'. הוא נבחן אצל הרב מפוניבז' שאמר לו בסיום המבחן: "עליך ללמוד עוד שנה או שנתיים, ובע"ה תהיה אז מתאים יותר לרמה של הישיבה כאן"...

או אז הוציא הבחור את הפתק מכיסו.

הרב נזכר במאורע, ומיד אמר: "בוודאי! התקבלת לישיבה! הבטחה

לעקור את הכל - סוף כל סוף הוא פתח לי את ביתו ואסור לי להתרעם כנגדו!

הרב מפוניבז' זצ"ל נסע פעם לשווייץ לצרכי הישיבה. הוא הגיע למלון בו היה רגיל להתארח, אולם באותו לילה כל החדרים היו תפוסים.

איש הקבלה, שהכיר את הרב, בדק ומצא שאדם אחד לקח שני חדרים, האחד לו ולאשתו והשני עבור ילדם. הוא ביקש שיצרפו את הילד לחדרם, לטובת ראש הישיבה, והם הסכימו בשמחה.

בבוקר, הרב ניגש אליהם כדי להודות להם. בשכר החסד שעשו עימו הוא הביע בפניהם את הסכמתו להעניק להם ברכה בדבר הנצרך להם.

האישה קפצה מיד על המציאה: "הילד שלנו אומנם עדיין צעיר לימים, אך כבר מעתה שאיפתי היא שיגדל בתורה ויצמח להיות תלמיד חכם. על כן אני מבקשת שבבוא יומו להיכנס לישיבה - שהרב יקבל אותו לשיבת פוניבז'..."

להיראות גם בעיני הצדיקים?

אלא, בתחילה היצר הרע הוא חוט השערה. בקלות גדולה אפשר לקרוע אותו ולבטלו. אומנם, אם אדם לא ישכיל לקרוע את החוט בעודו דק, החוט הזה יתעבה, יתעצם, ואז כבר יהיה קשה מאוד לקרועו.

הנביא (ישעיהו ה, יח) אומר: "הוי מְשֻׁכֵי הָעֶזְרָא בְּחִבְלֵי הַשָּׂוֵא וְכַעְבוֹת הָעֶגְלָה חֲטָאָה", ודרשו חז"ל (שם): "יצר הרע, בתחילה דומה לחוט של בוכיא [קורי עכביש], ולבסוף דומה כעבותות העגלה [חבל עבה שקושרים בו את הפרה למחרשה]".

בתחילה יצר הרע נדמה בין לצדיקים ובין לרשעים כחוט שערה דק. אלא שכאן בא ההבדל בין הצדיקים לרשעים: הרשעים מסתכלים רק על ההווה, ומזלזלים בחוט הדק שלפניהם, אבל הצדיקים מסתכלים על העתיד, בחינת "איזהו חכם - הרואה את הנולד". הם מסתכלים על כך שהחוט הדק הזה, אם לא יטפלו בו מיד - יהפוך להיות הר של חוטים.

זו הבטחה! אסדר לך בחור שילמד איתך, ויקדם אותך, עד שבע"ה תשתלב ברמה של הישיבה".

עוד למדנו מסיפור זה על שאיפותיה של אמא יהודיה. כשיש לה הזדמנות לבקש ברכה מהרב מפוניבז' - על מה היא מבקשת? על בנה שיהיה תלמיד חכם! וכדי שיהיה כזה היא צופה אל העתיד, ויודעת כי בעוד חמש עשרה שנה הוא יגיע לגיל בו יוכל ללמוד בישיבת פוניבז' ועל זה היא מבקשת. איזהו חכם? הרואה את הנולד!

הגמרא (סוכה נב ע"א) אומרת: "לעתיד לבוא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה".

ולכאורה יש להבין: ממה נפשך, היצר הרע הוא הר גבוה או חוט שערה? אם הוא הר גבוה - כזה הוא צריך להיראות גם בעיני הרשעים, ואם הוא חוט השערה - כזה הוא צריך

הרב דב מאיר רובמן זצ"ל - על דמותו הנפלאה

זצ"ל, ביאר עוד, כי יעקב אמר בליבו: 'מה עשיתי, אם הייתי יודע כי זהו מקום כה קדוש, הייתי יושב כל הלילה ולומד תורה, ועל ידי כן הייתי יכול להשיג מעלות נשגבות מכל הנבואות!'

ואפילו שיעקב למד תורה גם תוך כדי שנתו - כפי שהמדרש (בראשית רבה סט, ז) לומד מהפסוק: "וַיִּקַּץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ", אל תקרי משנתו אלא ממשנתו - אינו דומה לימוד תורה מתוך שינה ללימוד תורה בערנות. ועל זאת הצטער יעקב.

ביום ראשון ו' כסלו חל יום ההילולא של מורי ורבי, ראש ישיבת "תפארת ישראל", הגאון רבי דב מאיר רובמן זצ"ל, מחבר הספר "זכרון מאיר", אשר זכיתי להיות אצלו כבן בית.

לפני כתשעים שנה, בשנת תרפ"ה, הקים ראש הישיבה את ישיבת 'תפארת ישראל'. ובמהלך השנים יצאו מבין כתליה רבנים וגאונים,

וַיִּקַּץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ הַיָּמָּוֶת בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי. וַיִּרְא וַיֹּאמֶר מַה נִּזְרָא בְּמָקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה פִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם (בראשית כה, טז-יז)

פירש רש"י: "ואנכי לא ידעתי - שאילו ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה", וזאת כיון שאסור לאדם בשום פנים ואופן לישון במקום המקדש. אומנם תוך כדי שנתו ראה יעקב אבינו דברים נפלאים וחוזה נבואות על עתיד עם ישראל, אבל כל זה לא שווה באם הדבר כרוך בעבירה קטנה של שינה במקום המקדש.

רואים מכאן, שאפילו אם אדם יכול לזכות בדברים עצומים ובנבואות נשגבות, אבל לשם כך עליו לעבור איסור קטן מן התורה, מוטב לו להפסיד הכול ולא להמרות את פי ה'. כי המטרה הכי נפלאה אינה מקדשת את האמצעים, באם זה כרוך באיסור! מורי ורבי, הגאון רבי דב מאיר רובמן

כולה טומאה, איסלם ונצרות, ואפילו הנמל בה עובד בשבת?!

אולם רבי דב מאיר דַּבֵּק במידותיו של יעקב אבינו שאמר: "ואנכי לא ידעתי", ואם הייתי יודע את קדושת המקום, לא הייתי ישן אלא עוסק בתורה כל הלילה. מי שאוהב תורה - אינו שבע מתורה. מי שאוהב מצוות - אינו שבע מהמצוות!

שלמה המלך אומר: "אֵהָב כֶּסֶף לֹא יִשְׂבַע כֶּסֶף" (קהלת ה, ט). ולכאורה הדבר אינו מובן, וכי בגלל שהוא אוהב כסף, הוא לא ישבע כסף? אלא, שבאדם טבועה תכונה, שכאשר הוא אוהב כסף, אזי כל האוצרות שבעולם אינם מניחים את דעתו, ותמיד הוא שואף לצבור עוד רכוש ונכסים.

כששהיתי באמריקה ניגש אלי יהודי וביקש: "רבי, תברך אותי!"

שאלתי במה הוא רוצה שאברכו, והלה השיב: "ברך אותי שארוויח מאה מיליון דולר עכשיו... מהר מהר, שלא אתעכב!"

לאחר שנפרדנו שאלתי מישהו: "כמה

ביניהם רבי רפאל ביטון (רבה של מגדיאל), רבי רפאל עבו (אב בית הדין בתל אביב), רבי יששכר מאיר מאזוז (רבה של שכונת "רמת אשכול" בירושלים), רבי יונה עובדיה (חבר בית הדין בירושלים), הרב טורצ'ין, רבי נתן נטע לנדמן (רבה של חולון), ועוד רבים וטובים.

ראש הישיבה העמיד את הדת על תילה בעיר חיפה שנודעה כ'העיר האדומה'. גדולי ישראל שבאו להשתקע בעיר, היו מתייעצים עימו, כיון שהוא הקים עולה של תורה בעיר. היה לו כח הנהגה, הכל היו פונים אליו לעצה, ובכל אירוע תורני היה מוזמן לשאת מדברותיו. הוא היה מעורה מאוד בחיי הקהילה ואהוב על כולם. כל כולו היה חינוך והדרכה, והכל בצורה נפלאה וברוממות מיוחדת שאפיינה את אישיותו. הוא מסר את נפשו למען אלפי תלמידיו, בזמן בו החושך כיסה ארץ.

כאשר עמד להקים את הישיבה בחיפה, הכל חשבו כי זהו חלום באספמיא. מה לכהן בבית הקברות? מה לתלמיד חכם, גדול בתורה, מחניכי ישיבת קלם - בעיר חיפה שכל

כבר אמרו חז"ל (אבות ד, א): "איזהו עשיר השמח בחלקו". אבל כאשר מדובר במצוות - על האדם לשאוף לקיים עוד ועוד בלי גבול. אם הוא רואה שמישהו עומד לברך, עליו לומר לו: "בוא רגע, תברך על ידי, כדי שאוכל לענות אמן!" על האדם להיות טמון במצוות, שכל 'אמן' יהיה אצלו משהו מיוחד, שכל 'ברוך' הוא וברוך שמו' ייחשב לו כאוצר, שכל דבר תורה יהיה בעיניו כמציאה. "בוא תגיד לי את החידוש הזה!" שכל כולו יהיה עסוק בחידושי תורה. כי הרי אוהב תורה לא ישבע תורה!

על אף שהסתפקות במועט היא בנין העולם, והעדר ההסתפקות במועט הוא חורבן העולם - בעניין המצוות אין זה כך, אלא אדרבה, כאן זו זכות גדולה מאוד. על האדם לבעור באש של מצוה ולומר: "שישו בני מעיי שישו" (כבא מציעא פג, ב) על כל מצוה שעושה.

אני זוכר את תמונת הרב רובמן זצ"ל, שהיה טופח על כרסו ואומר: "שישו בני מעיי שישו", כשהוא מחדיר בנו את שמחת המצוות במתיקות ובצורה

הוא שווה?" הרי שם בארצות הברית על כל אחד יש תג מחיר, כל אחד מוערך לפי כמות הכסף שצבר. זה שווה עשר מיליון, זה שווה עשרים מיליון...

אמרו לי: "בין עשר לעשרים מיליון דולר!"

אבל האיש לא מסתפק בעושר שהקב"ה חננו, ומבקש להתברך שיעלה בידו להרוויח עוד מאה מיליון דולר. הרי יש לך כבר עשרים מיליון, מה אתה מחפש להרוויח עוד? הרי אתה חי, אוכל ושותה ומקבל את כל ההנאות שאתה רוצה, האם זה לא מספיק לך?!

אלא ש"אוהב כסף לא ישבע כסף", אהבתו לכסף גורמת לכך שאינו מסוגל בשום פנים ואופן להפסיק את המרוץ אחר הממון. אדרבה, ככל שהוא צובר יותר ממון, תשוקתו הולכת וגדלה. כשהיה לו עשר הוא רצה עשרים, וכשיש לו עשרים הוא רוצה ארבעים וכן על זו הדרך.

והנה כאשר מדובר בכסף, זו איננה מעלה אלא הבל ורעות רוח, שהרי

ציורית. ראינו המחשה חיה שנחרטה בכל עצמותינו והולכת עמנו עד היום הזה.

את גודל התמדתו של ראש הישיבה אי אפשר לתאר. הוא היה לומד בשקידה עצומה ומחדש חידושים בעיון ובעמקות נפלאה. תמיד ראיתו יושב רכון על תלמודו וכותב את חידושי התורה שעלו במוחו.

פעם בשבוע היה ראש הישיבה מוסר בביתו לקבוצת תלמידים 'שיעור כללי' במסכת כתובות, בעיון ובעמקות ובדרך פלפול. על לשונו היו שגורים דברי רבותינו המפרשים, הראשונים והאחרונים, באופן נפלא מאוד. דרכו בלימוד היתה על פי סברא, פלאי פלאים, תענוג עילאי היה להשתתף בשיעוריו הנפלאים.

מספר פעמים התארחתי בביתו בסעודות שבת בימי בין הזמנים. כל הסעודות היו מתובלות בדברי תורה, כל הזמן תורה, זו היתה מהותו של ראש הישיבה!

הרב רובמן זצ"ל היה אישיות מיוחדת במינה שהיתה לשם דבר. כל כולו היה מוסר והנהגה ישרה, הסברת פנים לכל אדם וחביבות לתלמידים. מצד שני, קיים ראש הישיבה באצילות מופתית גם את מאמר חז"ל (כתובות קג ע"ב): "זרוק מרה בתלמידים".

בברכת יעקב אבינו ליהודה נאמר: "חִכְלִילֵי עֵינַיִם מִיָּוֶן וְלִבָּן שְׁנַיִם מִחֻלָּב" (בראשית מט, יב). זכורני הסברו של ראש הישיבה זצ"ל, אשר אסף אותנו בבית הכנסת מסביב לתיבה לאחר שהגענו למצוות, ואמר לנו כדברים הבאים:

"שערו בנפשכם, נערים חביבים! אדם הולך ברחוב ומחלק ממתקים לעוברים ולשבים, אלפי ורבבות אנשים מקבלים מידיו מיני מתיקה. הייתכן כדבר הזה? אולי יש לו מפעל לממתקים... מאידך, שערו בנפשכם, אדם ההולך ברחוב ומכה ומרביץ לכל העוברים ושבים, כל אחד מקבל ממנו סטירת לחי, הייתכן כדבר הזה?

"כן, אומרת התורה הקדושה, הדבר

הנאה מיוחדת היתה לתלמידים לשהות בקרבנו של ראש הישיבה, אשר היה מרבה לספר סיפורים ולמשוך את לב התלמידים לתורה ויראת שמים. הוא היה סבלן גדול, וכשהוצרך להוכיח לא אמר מעולם את דברי התוכחה בצורה ישירה, אלא שזר אותם ברמז בשיחתו השבועית. כמו כן, לעולם לא סילק תלמיד מהישיבה!

אהב את התלמידים אהבת נפש, היה קשור אליהם בכל ליבו ומשמח ומהנה אותם בכל עת מצוא. בכל ראש חודש היה נוטל שניים או שלושה בקבוקי יין, נכנס לחדר האוכל, מוזג לכל תלמיד כוסית יין ומאחל: "לחיים, לחיים!"

כך הוא שימח את התלמידים והחדיר בהם את אוירת ראש חודש. את שמחת הפורים במחיצתו אי אפשר לשכוח. ראש הישיבה היה משתעשע עמנו, וכולנו היינו שמחים וצוהלים סביבו.

אפשרי: 'חִכְלִי עֵינַיִם מֵיָיִן', חיך לחברך ותן לו את עיניך, כי דבר זה חשוב יותר מנתינת יין! חברך מוזתר על היין ומעדיף שתתן לו את עיניך ותחייך אליו!

"חז"ל דורשים: 'טוב המלבין שינים לחברו יותר ממשקהו חלב, שנאמר (בראשית מט, יא) 'וּלְבָן שֵׁנַיִם מִחֶלֶב', אל תקרי לבן שינים אלא ליבון שינים' (כתבות קיא ע"ב). והם, הם הדברים, גלה את השיניים לחברך ושאל בשלומן, כי דבריך חשובים ומועילים!"

כאן סיים ראש הישיבה ואמר: "שים לב וראה כיצד החבר מתמלא שמחה ומחזיר לך חיוך, כמו שנאמר: 'פְּמִים הַפְּנִים לְפָנַיִם בְּן יָב הָאָדָם לְאָדָם' (משלי כו, ט), כיון שהמחייך לחברו, הרי הוא משמחו ומשול הוא לאדם ההולך ברחוב ומחלק לכולם ממתקים. מאידך, אדם ההולך ברחוב ברוגז ובעצבות, הרי הוא צובט את הזולת, מכה את כולם ומשול למי שמחלק סטירות לחי לעוברים והשבים!"

אהבה אמיתית - מהי?

בשעה שהאשה כה זקוקה לה?
התשובה: הוא לא אהב אותה, הוא
אהב את עצמו!

כשהכתוב אומר "וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת
רָחֵל", חלילה לנו לפרש את הדברים
לפי עולם המושגים המשובש שלנו.
לא מדובר כאן באהבה גשמית, של
סיפוק תאוות, כי אם באהבה רוחנית,
אהבת אמת שתכליתה היא אחת:
העמדת השבטים, בנייתו של עם
ישראל. וכדי שלא לייחס שום פירוש
אחר לאהבה זו, מבואר בזוהר הקדוש
(בראשית קנג, ב) שאמר יעקב ללבן:
"אֶעֱבְדָּךָ שִׁבְעַת שָׁנִים בְּרָחֵל" - אני
מוכן להמתין שבע שנים כדי לשאת
אותה לאשה - אם היתה זו, חלילה,
אהבה גשמית, לא היתה באה בחשבון
המִתְנַהֵג כה ממושכת.

"וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שִׁבְעַת שָׁנִים...
בְּאֲהָבָתוֹ אֹתָהּ" - באהבתו אותה
דייקא. לא באהבתו את עצמו. אהבה

וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת רָחֵל וַיֵּאָמֶר אֶעֱבְדָּךָ
שִׁבְעַת שָׁנִים בְּרָחֵל בְּתָרֵךְ הַקְּטָנָה (בראשית
כט, יח).

אנו חיים בעולם שרחוק מרחקים
אדירים מעולמם של אבותינו
הקדושים ואמותינו הטהורות. כל
מושג האהבה שבין איש לאשתו
נתפס כנושא חומרי, תאוותי, בה
בשעה שמדובר בעניין רוחני העוסק
בקדושת האדם, ברוממות הנשמה
ובהשגת תכלית עליונה.

הרב שלמה זולבה זצ"ל (שיחות חומש
עמוד רנא, רנט) הגדיר את הנושא, כפי
שהוא נתפס בימינו, בהגדרה מְמַצָּה:

אדם התחתן עם אשה שאהב מאוד.
כעבור זמן מה נעקרה מפיה השן
הקדמית והלסת התנפחה. מראה
האשה השתנה. מסכנה. זמה קורה
לאהבה? הִלְכָה לה בעקבות השן...
מדוע? אם האיש כל כך אהב את
האשה, באהבה פנימית ואמיתית, כפי
שהצהיר - מדוע היא פרחת בדיוק

עצמית אינה אהבה!

ומשום שהיתה זו אהבה רוחנית, שכל מניעיה לא היו אלא למען השגת התכלית הרמה של העמדת השבטים - התבטא יעקב אבינו בביטוי "הבה את אשתי", שלדברי חז"ל (בראשית רבה ע, יח) מתאים יותר לאדם מן השוק, אולם מחמת שיעקב אבינו היה משולל מכל זיק גשמי - יכול היה להשתמש בו.

יעקב התייחס לנישואיו כמו למצות תפילין או ארבעת המינים. תכלית כולן אחת היא: קיום רצון השי"ת. מבחינתו, לומר "הבה את אשתי" הוא בדיוק כמו לומר "הבה את התפילין שלי"... וכלשון "האור החיים" הקדוש בתחילת פרשת קדושים (ויקרא יט, ב): "שלא יעשה הדבר לתאוות הגשם ולהשלים החפץ השואלו עשות דבר,

אלא יעשה הדבר בקדושה ובטהרה, כמו שמתעטף בציצית ומכניס תפילין בזרועו וגו'".

כיון שיעקב העפיל למדרגת קדושה שכזאת, הקב"ה חקק את דמות דיוקנו בכיסא הכבוד. וכוונתו בזה לומר לנו: שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם (ישעיהו מ, כו), כזה ראה וקדש! (ר"ה כ). כך צריכה להיות ההשקפה על נושא היחסים שבין איש לאשתו, יחסי אהבה והערכה אמיתיים, מתוך שאיפה משותפת להשגת מטרות עליונות.

וכדי להגיע למדרגות כאלו, יש צורך ללמוד מוסר, להבין איך מתגברים על תאוות, איך מרסנים אותן, איך משליטים את השכל על הרגש. מי שלא לומד לגדור את עצמו בכל מיני גדרים וסייגים, לא יוכל להיות חיי קדושה.

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הר"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל רחאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,
יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל ת.נ.צ.ב.ה